

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 12

Tilleggsspørsmålnr.

Emne: Gamal engkultúr

Oppskr. av: Alb. Møen

(adresse): Henning Steinhjell

Fylke: Nord-Trøndelag

Herad: Spurba o.s.v.

Bygdelag: Båli m.v.

Gard: Møen m.fh.

G.nr. 105 Br.nr. 1. 2 og 3

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsl. Min 7h årige erfaring

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1. ....

At den jorda på heimen eller bopelstom var i den forfatning, at det gik an å dyrke korn, poteter, kålrot m.v. blev bemerkt Eng (den dyrka innjord) i hvelvats den indjord hvor det vokste og avledes bare gressplanter benamtes engel eller teltene subst. etena. Den etena hvor det første gang avledes gress altså eller korn (eikeren blev allengt.) het: nijetna. Ekkenthøy (rentlig siden en nådde i høven m. v.) i motsetning til voldshøy som var fra tiløstetter. Stikkene er ukjend i distriktene heromkring.

2. ....

Kvar var etter at snøen hadde mist var det fastlegel, at en var avsted å tensket som det het. Det var kjent og neten eller vedtigning om vinteren, medkalt, kær og kær, m. m. Saken var at her skulde slætt voldshøy i sliten av slættorna. Riddri nys = Sjøngene blev slundom kjend og orka da brudt spredt til et slag av jøddel.

3. ....

Helt fra gammelha hadde en et probal middel med more i morevaken eng; En pløyde opp etena og avdel hadde merke år. Gyså idag er det jo slike... For en fant opp iqrarhorn og kinnqjiddel (Trull m jøtt) var det ingen annen måte for å kulturen moregnod eng.

4. ....

En bra fremtidig gammelkan kunde la en blomvands: quøft ovenfor etna for å lede v. k. blom eller overfløvend.

5....

Ette gjødsle på enga eller skara med kvisdyrgjødsel
gjødsle gammelkoren i langf. stover grad end sd.
gjødsle nu for lia. Det var jo mindre av indjords oppv. til
eten den lia. og kvisdyrgjødsle var jo ukjent enda. - En
kjøpte ut gjødsle på vinterførel og veltet korn eller korn borte
på skara, spredd. Det nå om varen. Et slags gjødsel ble
kjøpt ut sånannom sautellen, som fortrinnsvis ble benyttet
på presten. Bar ståndom gjødsle i et lang, spredt, med lingene.

6....

Dei.

7....

Ette for lia en sd. nå, at når en skal bygge nytt
tilhous husen en på, hvis sd er viktig, å opføre lund slik
at tilsigten fraivind kan komme nedover jords. for at sd
nu ikke dette "sig" komme borte ved våringvind. Byggersen.
Nyløstmann er inaktig grad opmerksom på dette. Jeg tror
at egne gammelkoren har hatt dette for øie.

8....

Ein gjødsle slik til alle årstiden, eller som sd. prøvet.
Ein kvielt, name redskap som under atengjødslinga. Hvordan
redskapet var ja. langf. utende i liden landet jo ikke lenger.
en fraivagflid som idag. Derfor kvielt en slags hjembest
gafel eller "voko", som jeg ikke nemmen kan beskrive, slike finner
jo på minnen.

9. --

Eng og uteløtten var jo mest eller utnukka, og der til
ordnes. lisset; dyras beil plan. Dyra ble egne en sd
beild på skara, på inenga. Men hverken for i lia
eller nu liden vil en slippe dyra ut på mykta.

10....

Engbeiling praktiseres mer i gammel tie end nu.
Men jeg har inntrykk av, at siden en se vist, at har lært i
elektrisk gjender, har sd. tatt li mer med engbeiling.

11....

For sd. alle med gjødsle en ingen ting. Dogel. slags
redskap her har jeg aldrig hørt nevnt langf mindre sd.

12....

For sd. med korn kvielt til rommerfjøs om natten.
Jeg må tilstå, at dette med gjødsling eller kvilling er mig
ukjent. - En hadde opt. en såkaldt "kalutro" i nærheten av Winesen.
Deruten ble for kvielt på 1 eller 2 av gammelkorens
ordnel li en lno. En satte op et "sjekt" som sd. medle.

13
14
15
16
17

W. Tr. Sparbu

Men har ikkje denne måte for vandbæring
nogensinde har vert praktisert her i Tinn herred.
Har aldrig sett eller hørt om det i Lunfald.
Måten må ha vort noe spesielt for strøk i
Telemark.

Albert Moen

Kvitheim pr. Skimtzin

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING
ADR. NORSK FOLKEMUSEUM
BYGDØY

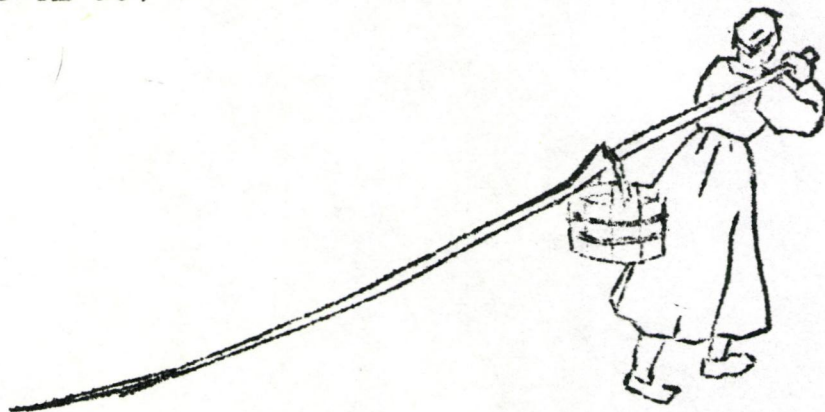
Ver gild og skriv svaret med blyant på same ark.

N. Tr

Tilleggsspørsmål til nr. 5 Vandbæring.

I Tinn i Telemark har ein for eit par mannsaldrar sidan
bore vatn på ei lang stong. Ein bar den eine enden over
aksla, den andre enden drog ein etter seg på marka. Taret
hekk på stonga bak ryggen at den som bar (drog). Ein liten
mothake på stonga gjorde at handtaket på bøtta ikkje gleid.
Stonga var såpass mjuk at vatnet ikkje skvampla over.
Utanom denne opplysninga kjenner ein no denne metoden berre
frå Värmland i Sverige. Det kan henda at det tidlegare har
vore meir vanleg å bera vatn på denne måten. Hugsar nokon
i Dykkar bygd noko om det?

Sparbu

Tilleggsspørsmål til nr. 12.

Finst det noko opplysning om at ein brukar eller har bruka
fiskebein og fiskehovud til brensel?

Har ein bruka kumøkk til brensel?

} Nei

5635